

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Π. Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗΣ
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣΣΥΝΑΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΩ 12 ΜΗΝΩΝ
'Από τῆς 1 'Ιανουαρίου ἕ 1 'Ιουλίου
'Εσωτερικοῦ δρ. 6.—'Εξωτερικοῦ φρ. χρ. 8.ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

Γραφεῖα «'Αναπλάσεως» καὶ ἐκδόσεως τοῦ Χρυσοστόμου οἴδης Φλέσσα, ἀριθ. 5. πλησίον τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ χαραυγή. — Αἱ ἀρχαί, ἥτοι αἱ κύριαι διδασκαλῖαι, ἐφ' ὧν τὸ κανονικὸν δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας στηρίζεται, ὑπὸ Δημ. Ζωμπολίδου. — Ἀποστολικὸν κήρυγμα Πατριάρχου Χ. Δουληγέρη, παρηγοία-φρόνησις. — Ἡ «'Ανάπλασις» καὶ ἡ πλήρωσις τῶν ἐπισκοπῶν, ὑπὸ Πηλ. Σουβινοῦ. — Παύλου Βενέ' τὰ τελικὰ αἰτία, κατὰ μετάφρασιν Νικ. Ι. Γαλανοῦ. — Ἐκ τῶν τοῦ Χρυσοστόμου. — Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον. — Κήρυγμα τῆς «'Αναπλάσεως».

Η ΧΑΡΑΥΓΗ

Ὁ ναύτης, ὁ ὁποῖος ἐβαρύνθη τὸ σκοτάδι τῆς νυκτός, καὶ ὁ γεωργός, ὁ ὁποῖος ποθεῖ τὴν ὥραν ποῦ θὰ ὀδηγήσῃ τὰ βώδια του εἰς τὸ ὄργωμα διὰ τὴν σπορὰν τοῦ χωραφίου του, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐξησκημένους ὀφθαλμοὺς των καὶ οἱ δύο, διακρίνουν, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ ὀρίζων ᾔνεσιν συνεφιασμένοι, τὸ πρῶτον θαμβὸν εἰσέτι καὶ μυστικόν, ἀλλὰ χαρῶν καὶ παρήγορον τῆς αὐγῆς φεγγαυόλημα. Καὶ μετ' οὗ πολὺ τὰ σκότῃ ἐκασθενοῦν, καὶ προβαίνει τὸ γλυκοχόραγμα, καὶ ἀρχίζουν τὰ πτηνὰ τὸ γλυκὺ κελάδημά των, καὶ εἰς τὸ πρῶτον φίλημα, τὸ ὅποιον ἐξαποστέλλει ὁ ἀνατέλλων ἥλιος εἰς τοῦ βουνοῦ τὴν κορυφὴν, εἰς τοῦ λαγγαδιοῦ τὸ βέλος, εἰς τὸ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ, καὶ εἰς τὸν ἀπρὸν τοῦ κύματος, τὸ πᾶν ἔξυπνᾷ, καὶ ἡ πλάσις ὀλόκληρος, κοιμισμένη καὶ ναρκομένη πρὶν, ἀνακτᾷ τὴν ζωὴν τῆς ὁλην, τὴν δύναμίν τῆς, τὸ σφρίγγός τῆς.

Οὕτω καὶ οἱ λαοὶ καὶ αἱ κοινωνίαι ἔχουν τὰς νύκτας των τὰς σκοτεινάς, τὰς ζοφώδεις, τὰς ἀσελῆνους, τὰς βαρεῖας, τὰς ἀπελπιστικὰς, κατὰ τὰς ὁποίας, ἄνευ οὐδενὸς φέγγους πίστεως, ἐλπίδος, ἀγάπης, δικαιοσύνης, τὸ πᾶν ἀπειλεῖται νὰ σπείσῃ καὶ ν' ἀποθάνῃ ἐν ἀκινήσει, ἢ νὰ βαρυνθῇ διὰ φορᾶς ἀτάκτου, μεθυσμένης, τρελλῆς, ἥτις δὲν ἀναχαιτίζεται οὐδὲ ἐνώπιον τοῦ χάους· ἀλλ' ἔχουν πολλάκις καὶ τὴν χαραυγὴν τῆς συναισθήσεως, τῆς ἐντροπῆς, τῆς μετανοίας, μετὰ τὴν ὁποίαν, ὑπὸ τὴν εὐλογίαν τῆς θείας ἀγαθότητος,

ἐξανατέλλει ἡ ἡμέρα τῆς πλήρους ἀνανήψεως καὶ τοῦ βίου τοῦ γεμάτου ἀπὸ φωτός, ἄρα γεμάτου καὶ ἀπὸ ζωῆς.

Ἡ «'Ανάπλασις», παρακολουθοῦσα πάντοτε ἐπιμελῶς τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀρίζοντος, πιστεῖται ὅτι διαβλέπει τὰ αἴτια καὶ παρήγορα συμπτώματα ἐπιφανομένης χαραυγῆς, ἐγγυωμένης ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ ἡ παρ' ἡμῶν ἀνατολὴ νέας ἐποχῆς καταλαμπομένης ὑπὸ καθαροῦ καὶ ζωηφόρου φωτός. Ἡ χαραυγὴ αὕτη δὲν εἶνε εὐδιάκριτος ἀκόμη καὶ ὁλοφάνερος· τὸ ὁμολογοῦμεν· ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ ἡρακμεῖνοι δὲν ἔχουσι καμμίαν περὶ αὐτῆς ἀμφιβολίαν. Περιέλθετε τὰς πόλεις ἡμῶν, τὰ χωρία, τὰς νήσους· θ' ἀντιληφθῇτε παντοῦ τὴν δυσφορίαν τοῦ παρόντος, ἡνωμένην μὲ ζωηρὰν ἐπιθυμίαν ἐρημοεργίας καλῆτέρου μέλλοντος. Καὶ ἡ ἐπιθυμία αὕτη δὲν δύναται παρὰ νὰ εὐλογηθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, διότι εἰς ὅλας τὰς τάξεις, κατὰ μεγίστην πλειονότητα, πιστεύεται, ὅτι ἡ ἀναζωπύρσις τοῦ θρησκευτικοῦ μας συναισθήματος δι' εὐρείας κυκλοφορίας τοῦ θείου λόγου ἡμπορεῖ, καὶ μόνῃ αὕτῃ ἔτι, νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ θαῦμα τῆς ὁλης ἡμῶν ἀναγεννήσεως, καὶ νὰ φέρῃ τὴν τάξιν ἐκείνην τῆς διοικήσεως, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδυνήθη νὰ φέρῃ πολιτεία λησμονήσασα, ὅτι ἡ ἀδυσσας νικάται μόνον, ὅταν ἐπ' αὐτῆς διέλθῃ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Κατὰ τὴν Γραφὴν ὁ Θεὸς δίδει εἰς τοὺς λαοὺς ἄρχοντας κατὰ τὴν καρδίαν αὐτῶν. Ἡ καρδία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ κλονίζεται ἤδη. Εἰς τῆς ψυχῆς του τὰ βάθη νέα συνειδήσις ἀνακύπτει ἐν Χριστῷ. Ἡ θρησκευτικότης αὐτοῦ, ἡ ψυχρετέρα τέως, ἡ τυπικὴ μᾶλλον, ἀναθερμαινομένη, ζητεῖ τὴν πίστιν τῆς ἐπιγνώσεως καὶ τῆς ζωῆς. Ἡ δὲ μεταστροφή αὕτη τελεῖται καὶ εἰς πνεύματα οἰκουραίων, ἐμπόρων, κτηματιῶν, καὶ εἰς πνεύματα ἐπιστημόνων ἔτι, ζωηρά, γοργή, ἀλμυρώδης. Καὶ ἰδοὺ διατὶ εὐφροσύνης χαίρει· ζομεν τὴν παρήγορον ταύτην εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ὀρίζοντα χαραυγὴν, τὴν ἐγγυωμένην, ὅτι δὲν ἀπέχει μακρὰν ἡ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ φῶς τὸ μέγα θὰ καταυγάσῃ καὶ πάλιν τὴν χώραν μας, ἥτις ἐπλάσθη διὰ τὸν ἥλιον, καὶ ταῖναι ἤδη ἐν ὁρμῇ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ σκότος καὶ τὴν σκιάν.

ΑΙ ΑΡΧΑΙ
ΙΤΟΙ
ΑΙ ΚΥΡΙΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΙ
ΕΦ' ΟΝ ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ
ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΝΑΤΟΛ. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ
Υπό
Δημ. Ζωμπολίδου, Δρ Φ., Τ. Θ., Δρ Ν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (1)

Το Δίκαιον της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας ερεί-
δεται, όπως και το Δίκαιον των άλλων Εκκλησιών, της
δυτικής και της προτεσταντικής, επί βάσεων τινων ασε-
στων ή άρχων αναλλοίωτων, ατινες από της Αγίας Γρα-
φής και της Ιεράς της Εκκλησίας παραδόσεως, ως από
πηγών άειρρών και άθωλώτων αντλούμεναι, αὐθόπαρτοι
πρίστανται και δι' όλου τοῦ συστήματος της Επιστήμης
ταύτης διήκουσι. Τὰς άρχάς ταύτας, ἔτε οὐσας οἰοει τὰ
θέμελα τοῦ ὅλου επιστημονικοῦ οικοδομήματος τοῦ κανο-
νικοῦ δικαίου της ἡμετέρας Εκκλησίας, πειρώμεθα ἐν τῇ
παρούσῃ Πραγματείᾳ ἐκ τῶν εἰρημένων πηγῶν νὰ ἐξγά-
γωμεν και διατυπώσωμεν, ἐπόμενοι κατὰ τὸ δυνατόν τῇ
μεθόδῳ τῶν ἐκχωτέρων τῶν άλλων Εκκλησιῶν συγγρα-
φῶν, και ἰδίᾳ τῶν Γερμανῶν και Ἀγγλῶν (2), καθ' ὅσον
βεβαίως αἱ δογματικαὶ διαφοραὶ, αἱ ἐπικρατούσαι ἐν τοῖς
πυνήμασι τῶν ἀνδρῶν τούτων, δὲν ἀντιφωνοῦσι (3) τῇ με-
θόδῳ της συστηματικῆς της ὕλης κατατάξεως και ἀντιλή-

(1) Περὶ της χρησιμότητος τοῦ κανονικοῦ δικαίου της ὁ.θ.ἀνατ.
Εκκλησίας βλέπε τὴν Πραγματείαν ἡμῶν ἐν τοῖς Τεύχεσι τῶν
μηνῶν Ἰουνίου (15) και Ἰουλίου (15) 1892 τοῦ παρόντος Περιο-
δικοῦ.

(2) Ἐκ τῶν πλείστων συγγραφῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου
αἱ νεώταται και προυδαιότεραι καθ' ἡμᾶς εἰνε αὗται: α'.) προτε-
σταντικαί: The Ecclesiastical Law of the Church of England by
Robert Phillimore, London 1873. Lehrbuch des Katholischen
und Evangelischen Kirchenrechts von Dr. E. Friedberg, Profes-
sor etc. Leipzig 1889. Das Kirchenrecht der Katholiken und
Protestanten in Deutschland von Paul Hinschius, Professor etc.
Berlin 1869. Lehrbuch des Katholischen und Evangelischen
Kirchenrechts von Aim. L. Richter, ἐπεξεργασθὲν ὑπὸ Dove und
Kath, 8 ἐκδόσις, Leipzig 1886. β'.) Τοῦ καθολικοῦ δόγματος κυ-
ριώτατα πυνήματα εἰνε: Lehrbuch des Kirchenrechts von Georg
Phillips, Ragensburg 1881. Τοῦ αὐτοῦ ἑτερον ἐπτάτομον, εἰς 8
και ὄγδοον τόμους ὑπὸ Voring προτετέθη. Das Katholische Kirchen-
recht von Joh. Fried. Schulte, Gießen 1886. Lehrbuch des
Kirchenrechts aller christlichen Confessionen von Ferd. Walrer,
ἐπεξεργασθὲν ὑπὸ Gerlach, 11η ἐκδοσις, 1871. Lehrbuch des Ka-
tholischen, orientalischen und protestantischen Kirchenrechts von
Voring. Freiburg 1871. Manuale totius juris canonici par
Graissson, Pietav. 1887. Exposition des principes du droit cano-
nique par S. E. Mgr. le Cardinal Gousset, Paris 1895.

(3) Περὶ μὲν τῶν διοικητικῶν διαφορῶν τῶν άλλων Εκκλησιῶν
πρὸς τὴν ὀρθόδοξον διακαμίζονοσι τὰ κεφάλαια ΙΑ' και ΙΒ' της
παρούσης Πραγματείας. Αἱ δὲ δογματικαὶ ἀντιφωνίαι και παρα-
κρούσεις ἐν συνόλῳ, αἱ τὸ πνεῦμα τῶν Εκκλησιῶν τούτων διέ-
πουσαι, εἰσι ἐν τοῖς γενικωτάτοις αὐταί: ἡ μὲν δυτικὴ Εκκλησία
ἤγετο και ἔγεται πάντοτε ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ νεωτερίζειν και

ψεῦς τοῦ ἔργου ἡμῶν, ὅπερ ἀναπτύσσεται και προβαίνει
ἀπαικτώως και συμφώνως τοῖς της Ορθοδοξίας δόγμασι,
ἔτινα ἐκ της πρώτης πηγῆς ἀρυσάμενοι παρέδωκαν ἡμῖν οἱ
της Εκκλησίας πατέρες και διδάσκαλοι, ατις μυστικῆς
Σίνων οἱ ἀκαθάρτοι πύργοι, ὡς ἐνθῶως ἐξυμνεῖ τούτους ἡ
Ορθόδοξος Εκκλησία.

Αἱ οὐτιώδεις διδασκαλῖαι ἡ ἀρχαί, ἐφ' ὧν ἐδράζεται και ὅρ-
ῶν διαπνέεται ἡ ἐπιστήμη τοῦ δικαίου της ὁ.θ.ἀνατ. Εκκλη-
σίας, εἰρηνται πρώτον ἐν τοῖς θεοῖς λόγοις τοῦ Σωτῆρος, οἱ
τινες περιέχονται ἐν τοῖς Εὐαγγελλίοις: δεύτερον ἐν τῇ διδα-
σκαλίᾳ τῶν Ἀποστόλων, ὡς αὕτη ἐκτίθεται ἐν ταῖς Πράξεσι
και ταῖς Ἐπιστολαῖς αὐτῶν και τῇ ἀποστολικῇ παραδόσει·
τρίτον ἐν τοῖς θεσιπύσμασιν ἡ κανόσι τῶν οἰκουμενικῶν και
τοπικῶν Συνόδων, ατινες ἀπὸ τῶν πρώτων τοῦ Χριστιανισμοῦ
αἰώνων μέχρι τοῦ ὀγδόου τελευταῖοντος ἐν διαφόροις τόποις πρὶ
διατύπωσιν και διηλεκτῆ ἀσφάλειαν της τε καθόλου διδασκα-
λίας και της κυβερνήσεως της Εκκλησίας συνεκροτήθησαν (4).
τέταρτον αἱ ἀρχαὶ αὗται περιλαμβάνονται ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ και
μακρᾷ αὐτῶν ἐφ' ἑρμηνῇ, ὅπως δηλονότι κατὰ τοὺς μετέπειτα
αἰῶνας οἱ ἐκάστοτε διδάσκαλοι και κυβερνήται της Εκκλησίας
ταύτας ἀέπιτυχαν και ἐν ταῖς συγγραφαῖς και ταῖς διει-
ξέσιν αὐτῶν διατύπωσαν· τέλος δὲ, ἐν τῇ ἀπὸ της διαί-
σεως της μιᾶς Εκκλησίας μέχρι σήμερον νομοθεσίᾳ της ἡμε-
τέρας, ἥτις οὐδέποτε και οὐδαμῶ ἀφίσταται τοῦ καθόλου
πνεύματος, ὅπερ ἀνέκαθεν ἐν αὐτῇ ἐπεκράτησε.

Κατὰ ταῦτα τὰ κεφάλαια της παρούσης Πραγματείας
ἔσονται τὰ ἑξῆς. Α'.) Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς και ἡ Εκκλη-
σία αὐτοῦ, Β'.) Οἱ Ἀπόστολοι και ἡ Εκκλησία, Γ'.) Αἱ
Σύνοδοι και ἡ Εκκλησία, Δ'.) Ὁ Κλήρος και τὸ ἔργον αὐ-
τοῦ ἐν τῇ Εκκλησίᾳ, Ε'.) Ἡ σημασία της ἀδελφότητος
διαδοχῆς τοῦ ἱερατικοῦ ἐξιώματος, ΣΤ'.) Οἱ τελεσταὶ τῶν
μυστηρίων, Ζ'.) Οἱ κήρυκες και ἐρμηνευταὶ τοῦ θείου λό-
γου, Η'.) Οἱ κυβερνήται της Εκκλησίας, Θ'.) Συμμετέχοντες
τοῦ λαοῦ ἐν τῇ κυβερνήσει της Εκκλησίας, Ι'.) Σχέσις τοῦ
βαθμῶ τῆς ἱερωσύνης, πρὸς τὸν βαθμὸν τοῦ διοικητικοῦ ἐξί-
ωματος ἐν τῇ Εκκλησίᾳ, ΙΑ'.) Διαφορὰ τῶν ἀρχῶν της

ἀλλοιοῦν, κατ' ἀκολουθίαν δὲ νοθεύειν τὴν της ἀρχαίας και γνήσιας
πίστεως διδασκαλίαν και ἔτινα τῇ πίστει ταύτῃ δοκῇσι εἰσφύειν
εἰς τὴν Εκκλησίαν: ἡ δὲ διαμαρτυρομένη, τηρήσασα πολλὰς της
δυτικῆς ἐσφαλμένας δοξας, ἀπέριψε τὴν οὐσιώδη πηγὴν της ἱεράς
παραδόσεως, τοῦ ἀσφαλοῦς τούτου γνώμονος της ἀληθοῦς ἐρμηνείας
της διδασκαλίας της Εκκλησίας, και φέρεται νῦν ὡς ναὶ ἐπὶ
χανος ἐν τῷ ὡκεανῷ, τοῦ δεξιῶ και ἐμπεριστάτου της Εκκλησίας
οἰκονόμου ἐστερημένη, ἥτοι της ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως.

(4) Τῶν Συνόδων τὸ ἔργον ὑπῆρξε διττόν, τουτέστιν αἱ συνέλθουσι
αὐτῶν ἐκκόπουν ἡ εἰς τὴν συζήτησιν, ἀνάπτυξιν, διατύπωσιν και
στερέωσιν της διδασκαλίας της Εκκλησίας, ἥτοι τοῦ δόγματος και
της ἡθικῆς, ἡ εἰς τὴν κυβερνήσιν αὐτῆς. Αἱ Σύνοδοι δὲ, αἰνεῖ
πλείονας διατάξεις ἡ κανόνες διοικητικοὺς συνέθεντο και ἐκάρωσαν
ἦσαν ἡ Δ'. οἰκουμένη (ἐν Χιλιετηρίῳ τῷ 451) και ἡ Ε'. οἰκου-
μένη (ἐν τῷ Τροῦλλῳ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει παλατιοῦ τῷ
692), ἐκ δὲ τῶν τοπικῶν Συνόδων, ἡ ἐν Αιτωλικῇ (μεταξὺ τῶν
313 και 381) και ἡ ἐν Κερκυρῇ (τῷ 419) συνελευσάσαι, ὧν αἱ
διατάξεις ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ τῶν οἰκουμενικῶν, και δι' ἀποκρί-
σεως της και πνεύματος κληρονομίας.

διοικήσεως της ανατολικῆς Εκκλησίας ἀπὸ τῶν της δυτι-
κῆς, ΙΒ'.) Διαφορὰ τῶν ἀρχῶν της διοικήσεως της ανατο-
λικῆς Εκκλησίας ἀπὸ τῶν τῶν διαμαρτυρομένων ἐκκλησιῶν,
ΙΓ'.) Αἱ πατριαρχικαὶ Εκκλησίαι, ΙΔ'.) Αἱ αὐτοκέφαλοι,
ἥτοι αἱ ὑπὸ συνόδου Εκκλησίαι, ΙΕ'.) Τελικὸν συμπέ-
ρασμα της ἐρεῦνης.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗ

ΠΑΡΡΗΣΙΑ—ΦΡΟΝΗΣΙΣ

Ἀγαπητοὶ ἀναγνώσταί:

Καίτοι ἐκάστη περικοπὴ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου μᾶς πα-
ρέχει πολλὰ πολλὰς θεμάτων και μία ἐκάστη ἀκόμη τοῦ
Εὐαγγελίου γραμμῇ ἡ λέξις εἰνε πηγὴ ἀνεξάντλητος θεῶν
ἀληθειῶν, χάριν θμῶς ποικιλίας, ἐπειδὴ ἐλέψ Θεοῦ διήλθο-
μεν τὸν ἐνιαύσιον κύκλον τῶν περικοπῶν τῶν ἱερῶν Εὐαγ-
γελίων διὰ τῶν μέχρι τοῦδε δημοσιευθέντων θεμάτων ἐν τῇ
ε' Ἀναπλάσει, ἀπεφασίσσαμεν σὺν τῷ Θεῷ ἀντιλήπτορι κατὰ
τὸν δεύτερον τοῦτον ἐνιαύσιον κύκλον τὰ ἡμέτερα ἐν τῇ
ε' Ἀναπλάσει θεμάτων νὰ λαμβάνωνται και στηρίζωνται ἐπὶ
τῶν καθ' ἐκάστην Κυριακὴν ἀναγινωσκομένων Ἀποστολι-
κῶν περικοπῶν, εἴθε δὲ και ταῦτα νὰ διεξέλθωμεν ὑγιῶς,
μετὰ ζήλου και ἀφθόνου πνευματικῆς συγκομιδῆς.

Τὸ νὰ λέγῃ τις μετὰ παρρησίας τὴν ἀλήθειαν εἰνε ἀναγ-
καῖον διὰ τὸν χορακτῆρά του και διὰ τὸν φωτισμὸν και
τὴν ὠφέλειαν τοῦ πλησίον. Ἡ παρρησία, αὐτὸ διὰ τὸ
ὅποιον καυχῶνται τινες λέγοντες *ἐγὼ τὰ λόγια ἔσπερα*,
ἐγὼ λέγει ἄλλος, τὰ λόγια ἔσπερα, εἰνε πολὺτιμος ἀρετὴ,
ἐὰν ὁ μετὰ παρρησίας λέγων εἰρηνοποιῇ διὰ τοῦ φρονήμου
τρόπου του, ἂν οὐχὶ τοὺς σκληροὺς ἐκ τῶν ἐνόχων, ἀλλὰ
τὸν ἀμερόληπτον κόσμον: διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἡ
παρρησία ἄνευ χρηστοῦ βίου εἰνε ἀλαζονεία και θρασυτης,
ἡ δὲ παρρησία μετὰ καλοῦ μὲν φαινομένου βίου, ἀλλ' ἄνευ
φρονήσεως, ἄνευ καταλλήλου τρόπου, εἰνε σκληρότης, τὴν
ὅποιαν γεννᾷ τὸ ὀλεθριώτατον ψυχικὸν πάθος της ὑπερηφα-
νείας.

Οἱ ἄνθρωποι, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσταί, ὅταν ἡμεθα ἐν τῇ
ἀμαρτίᾳ, ὅταν κυριαρχῶσι κατὰ τοῦ πνεύματος ἡμῶν αἱ
σαρκικαὶ ἐπιθυμίαι και κτηνώδεις ἡδοναί, ὅταν ἡ φιλο-
κτημοσύνη, ἡ πλεονεξία και ἡ εἰδωλολάτρης φιλαργυρία
κόμπωσι τὸν τράχηλόν μας, σπανίως τολμῶμεν και σπα-
νιώτερον εὐκαιροῦμεν ἐνεκα της τύχης και της συναισθήσεως
της ἐνοχῆς ἡμῶν νὰ λέγωμεν ἐν παντὶ μετὰ παρρησίας τὴν
ἀλήθειαν, της ὅποιας, ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει, οὐδὲ ἐλάχι-
στον μέρος θὰ κατέχωμεν.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ὡς πηγὴ της ἀληθείας και πάσης ἀ-
ρετῆς και τελειότητος, ἔλεγεν ἐν παντὶ μετὰ παρρησίας τὴν
ἀλήθειαν, προσπαλέγων τὸ *αὐτὸ ἐξ ὁμῶν ἐλέγχεις με* περὶ

ἀμαρτίας; οἱ (1) ἄνευ σκληρότητος, και χωρὶς νὰ δύναται τις
να εὕρῃ, ὅπως εὕρσκει εἰς πλείτους ἀνθρώπους, ἀντίρρουν
μεταξὺ τῶν λόγων και τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἀλλὰ πλήρῃ ἁρμο-
νίαν μεταξὺ θεωρίας και πράξεως.

Ὅταν δὲ εἴμεθα, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσταί, ἐν τῇ ἀληθείᾳ
και ἐν τῇ σχετικῇ ἀμαρτησίᾳ, λευκωμένοι ἀπὸ της
σκληροτάτης δουλείας τῶν παθῶν και τῶν ποικίλων ματαιότη-
των, τότε πάντες μετὰ φρονήσεως θὰ λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν.

Ἡ παρρησία, μετ' ἧς λέγει τις τὴν ἀλήθειαν, ἐμφανίζει τὸν
πλοῦτον της ἀκαριότητος και εὐλικρινείας της ψυχῆς του·
ἡ δὲ φρόνησις, ἡ ὅποια εἰνε ἀνάγκη νὰ συνοδεύῃ πάντοτε
τὴν παρρησίαν, ἐμφανίζει τὴν ἀγαθότητα και ἀγάπην της
ψυχῆς: ἐπομένως διὰ της φρονήσεως καθίσταται χρῆσιμος
και ὠφέλιμος ὁ πλοῦτος της παρρησίας, ἡ ὅποια, κατὰ ταῦτα,
πρέπει νὰ εἰνε ἀναπόσπαστος ἀπὸ τὴν φρόνησιν, και τότε
εἰνε ἀρετὴ: ἄλλως εἰνε κακία εἴτε θρασυτης ἐξ ἀλαζονείας,
ὡς προείπομεν, εἴτε σκληρότης ἐκ τυφλοῦ ζήλου και δαι-
μονιώδους ὑπερηφανείας προερχομένη.

Πᾶν ὅτι, οἱ διήκοντες και ἂν πράττη τις, πρέπει νὰ ἀπο-
βλέπῃ εἰς τὸ κοινὸν συμφέρον: και διὰ νὰ ᾔνε ἡσφαλισμένη
σχετικῶς ἡ ἐπιτυχία της κοινωφελείας, δέον πᾶν καθ' ἑαυτοῦ
καλὸν νὰ γίνῃται μετὰ της προσηκούσης προσοχῆς, ἀναλόγως
της ἀναπτύξεως και τῶν ἰδωμάτων τῶν προσώπων και τῶς
περιστάσεως ἀπρονόητοι καὶ λέγει ὁ θεὸς Ἀπόστολος,
ἐν ὧν πᾶντων ἀνθρώπων (2): εὕτως ὥστε νὰ εἰνε καλὸν
και διὰ τὰ καλὰ ἀποτελέσματα του, ἄλλως *ἐν τῷ καλῷ*, λέγει
τὸ σοφὸν λόγιον, *οὐκ ἔστι καλὸν ἂν μὴ καλῶς γένηται*.

Μετὰ τὸν θεάνθρωπον Αὐτρωτὴν ἡμῶν πρότυπα ἁγίου
βίου ταπεινόφρονος πάντοτε και λελογισμένης παρρη-
σίας ἔχομεν τοὺς θεοκήρυκας Μαθητὰς αὐτοῦ και Ἀποστό-
λους και τοὺς διαδόχους αὐτῶν. Ὁ θεὸς Παῦλος ἐν τῇ
περικοπῇ της πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς αὐτοῦ (3) τῇ ἀνα-
γινωσκομένῃ τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν πρὸ της ὑψώσεως τοῦ
Τιμίου Σταυροῦ, ὡς και ἐν ὅλῃ τῇ ἐπιστολῇ, μετὰ σθεναρῆς,
ἀλλὰ σώφρονος και μεμετρημένης παρρησίας καταδεικνύει
τὸ ἄτοπον της ἐξακολουθήσεως της περιτομῆς ἀπὸ μέρους
τῶν ἐξ Ἰουδαίων χριστιανῶν, χωρὶς νὰ φαίνεται οὐδαμῶς
ἡ συνήθης τῶν ἀτελῶν ἀνθρώπων ὀργή, ὀηλαδὴ τῶν μὴ
δυναμένων νὰ ὑπομείνωσι τὰς ἀτελείας τῶν άλλων και διὰ
τοῦτο ὀργιζομένων.

Ὁ θεὸς Ἀπόστολος, ἄνευ τινὸς σκληρότητος και μηδεμιᾶς
ἰδίας καυχήσεως, ἀναφέρει και τὰ ἑλατήρια τῶν ἀναγκάζοντων
τοὺς ἐξ Ἰουδαίων χριστιανούς εἰς τὴν περιτομήν (4), και τὰ
ἐκ αὐτοῦ, (5) ὅστις ἐπολέμει αὐτήν, ἀναφέρει δὲ ὡσαύτως τὰ
σωτήρια ἀποτελέσματα της προσφυγῆς εἰς τὴν χάριν τοῦ
Σωτῆρος ἀντὶ της παρελθούσης σκιάς τοῦ Νόμου: *ἄδσοι*
λέγει, ἐφ' ἡμῶν τοῦτο στοιχίσουσιν, δηλονότι ταχῶς
με τὸ μέρος της διδασκαλίας ταύτης, ὅτι ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ οὐτε περιτομὴ τι ἰσχύει, οὐτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ
και τὴ κείνη, εἰρήνη ἐπ' αὐτοῦς και εἰς εἰς. (6)

(1) Ἰωάν. ἡ. 43. (2) Ρωμ. ιδ'. 17. (3) Γαλ. στ', 11-18.
(4) Αὐτόν 12, 13. (5) Αὐτόν 14. (6) Αὐτόν 17.

Ἀγάπην πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀδιάρρηκτον τείχος πειντικότητος ἀποτελεῖ οὐχὶ τὸ τραχὺ τῆς ἐκφράσεως, ἀλλὰ τὰ μετὰ πραότητος ἐκπεφρασμένα ἐπιχειρήματα καὶ τὰ δάκρυα ἐν τῇ ἐκχύσει τοῦ πόνου τῆς ἐνδιαφερομένης ψυχῆς ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ἄλλων.

Ἰνα ἔχη τὸ ἀπαιτούμενον κύρος ὁ συνιστῶν μετὰ παρησίας τὸ ὄρθον, δέον νὰ περικυβητῇ ὑπὸ ἀγαθῶν προτε-ρημάτων καὶ ἀνεπιλήπτου διαγωγῆς, πρέπει νὰ φέρῃ ἐν ἐκτυφῇ τὰ ποικίλα (στολίδια) τῶν ἀρετῶν, ὅπως ὁ Παῦλος ἔφερεν ἐν τῷ σώματι τοῦ τὰς ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν Πίστεως πληγὰς· «τοῦτο λοιποῦ, λέγει, πόπου μοι μὴδὲς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι μου βαστάζω.» (1)

Οἱ ὅγιοι ἄνδρες ἐνεκα τοῦ ἀφθόνου ἀρώματος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τὸ ὅποιον ἐκδέχεται ἐν ταῖς καρδίαις καὶ πλημμυρίζει ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν, δὲν φαίνονται οὐδαμῶς τραχεῖς ἐν ταῖς ἐκφράσεσιν αὐτῶν· διότι καὶ ἐν περιπτώσει ὁμιλείας ἐκφράσεως ὁ νοῦς τοῦ ἀκροατοῦ ἢ τοῦ ἀναγνώστου ἐντροφεῖ εἰς τὸ πνεῦμα, χωρὶς νὰ προσέχη εἰς τὴν ἐκφρασιν, τοῦτο ὅπερ συμβαίνει, ὅπου ὑπάρχει ἀφθονος νομή, καὶ εἰς τὰ ζῶα, τὰ ὅποια ρίπτονται εἰς τὴν βοτάνη χωρὶς νὰ διακρίνῃσι τοὺς ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν εὐρισκομένων λίθους.

Ἄς μὴ λέγωμεν λοιπόν, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, ὅπερ συνειθίζομεν, καυχώμενοι μάλιστα ἐν τῇ τραχύτητι τῶν ἐκφράσεών μας, ἀεγῶ τὰ λόγια τσεκουράτα, δὲν ἔχω ἀπὸ κατ'ἐξ ἀνάγκη· διότι, ἂν θέλωμεν νὰ ὠρελῶσώμεν, δέον νὰ ἀφήσωμεν τὸ βάρβαρον τσεκούρι καὶ νὰ ἐγκολπωθώμεν τὴν φρόνησιν· παρησία—φρόνησις ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ εὐκρίνεια—ἀγάπη· ἂν λείψῃ τὸ δεύτερον τότε ἡ φαινομένη παρησία ἔχει ἑλαττήριον τὴν κατάκρισιν τοῦ ἄλλου καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ ἐπαρέτου ἐγωισμοῦ τοῦ λέγοντος.

Ἄς προσέχωμεν πολὺ, ἀγαπητοί, νὰ μὴ ἀπατώμεθα ὑπὸ τοῦ πονηροῦ, διότι τὴν αὐστηρὰν ἐκφρασιν πρέπει νὰ τὴν μεταχειρίζώμεθα σπανιώτερον καὶ κατ' ἀνάγκη, ὅταν ἐπιτακτικοὶ λόγοι τὴν ὑπαγορεύουσιν· ἄλλως, ὅταν μόνιμος δορυφόρος τῆς ψυχῆς μας εἴη ἡ ὀργὴ καὶ ἡ τραχύτης καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ μεταβάλλωμεν τρόπον, τότε ἡ φαινομένη παρησία—αὐστηρότης εἶνε πάθος ψυχικόν, τὸ ὅποιο ἔχει ἀνάγκην θεραπείας, διότι οἱ διδάσκοντες πρέπει νὰ ἔχωσι κεκαθαρμένην τὴν ψυχὴν ἀπὸ πάσας ἐμπάθειαν καὶ ὅσον τὸ δυνατόν περισσώτερον νὰ ᾖ ἀόργητοι· προκειμένου δὲ περὶ κακοῦ καὶ κακῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι εἶνε ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζομεν τὰς προφητολογίας μας, πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τότε κατορθοῦμεν νὰ εἶμεθα ἀγαθοί, ὅταν μισῶμεν τὴν ἁμαρτίαν καὶ κλαίωμεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν, ἐπιδιώκοντες μετὰ πάσης ἀνοχῆς καὶ αὐταπαρνήσεως τὴν σωτηρίαν αὐτῶν, ὑπὲρ ὧν ὁ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη.

(7) Δύοθι 17.

Η ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ, ΚΑΙ Η ΠΑΗΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

Διαδίδεται μετ' ἐπιτάσεως, ὅτι λίαν προσεχῶς πρόκειται νὰ πληρωθῶσιν αἱ ἀπὸ πολλοῦ χρόνου χηρεύουσαι ἐπισκοπῆς. Ἡ πληρωσις τῶν ἐπισκοπῶν διὰ κληρικῶν ἐναρ-των καὶ λογίων εἶνε, εἴπερ ποτε ἐπιβάλλουσα καὶ ἀναγκαία, διότι ἡ κοινωνία κινδυνεύει νὰ παραλύσῃ ἠθικῶς ἐξ ἐλλείψεως διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπερ διαφυλάττει τὸ πῶματι καὶ στερεῖ τὴν τροφὴν ποτίζει καὶ τρέφει τὸ εὐσεβεῖς ποίμνιον καὶ διαχέει φῶς καὶ ζωὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς στερεῖται παντάπασιν ἠθικῆς διδασκαλίας, δικαιοσύνης καὶ διοικητικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐπιβλέψεως. Ἀφ'ἑθῆ, ὡς μὴ ὥφελεν, εἰς τὴν τύχην αὐτοῦ. Ὁ κατώτερος κληρὸς ἐν ταῖς χηρεύουσιν ἐπισκοπῆς, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, παρέλυσεν καὶ οἶονε ἐρίσκειται ἐν ἀναρχίᾳ· ὁ ἄνω γὰρ τελειώθην, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, βέλτιστον τῶν ζῶων ἀνθρωπὸς ἐστίν, εὖτω καὶ χωρισθὲν νόμου καὶ δικῆς χείριστον πάντων (Πολιτ. Α' α. 12). Εἶνε ἄρα ἀπόλυτος ἀνάγκη ἡ πληρωσις τῶν ἐπισκοπῶν διὰ κληρικῶν, εἰς τινες, πληροῦμενοι θεοῦ ζήλου, δύνανται νὰ ἀνορθώσωσι τὰ κακῶς κείμενα. Ἀλλὰ γεννᾶται τὸ ζήτημα τότε· Ποιοὶ κληρικοὶ εἶνε οἱ καταλλήλοτατοι διὰ τὴν ὄντως ὑψηλὴν τήνδε θέσιν; Ἡ «Ἀνάπλασις» ἐξέφρασεν ἤδη τὴν γνώμην αὐτῆς. Πλὴν ἀλλ' ἡ γνώμη τῆς «Ἀναπλάσεως», ὅτι εἰς τὴν πληρωσιν τῶν ἐπισκοπῶν δέον νὰ προτιμῶσιν οἱ εὐσεβεστέροι καὶ ἠθικώτεροι καὶ διδασκτικοί, καὶ ἂν εἴτε στερεῶνται ἀκαδημαϊκοῦ ὄγκου καὶ διπλωμάτων, καὶ ἂν δὲν ἐχηρήματισαν πρεσβύτεροι ἑλληνικῶν κοινοτήτων ἐν τῇ Δύσει, ἡ γνώμη, λέγω, αὕτη κατακρίνεται ἀτυχῶς ὑπὸ τινων καὶ συνοφανεῖται προῖκα ἢ φίλη α' Ἀνάπλασις ὡς ὑπισθοδρομικὴ καὶ, δὲν γνωρίζω, τί ἄλλο.

Θεολόγος κληρικὸς ἐγὼ, καὶ δὴ διπλωματούχος, συμφωνῶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ τῆς «Ἀναπλάσεως», ἢ πολλοί, ὡς φρονῶ, παρεξηγοῦσιν (1). Ὁ ἱεράρχης ὁμολογουμένως πρέπει νὰ ἔχη γνώσεις θεολογικὰς πολλὰς καὶ παντοίας· ἄλλας ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις τῆς καθολικῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου, καὶ καθ' οὗς τὰ σμῆνι τῶν πνευμάτων τῆς πλάνης πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἐπέρχονται κατὰ τῆς ἀρτιπαγοῦς ἡμῶν κοινωνίας, πτεροῦμενα ὑπὸ τῆς βίας τοῦ

(1) Σ. Σ. Α. Διαβεβαιούμεν τὸν φίλον κ. Πολύκαρπον, ὅτι οἱ παρεξηγῆσαντες εἶνε ἐλάχιστοι, καὶ οὗτοι δὲ εἶνε οἱ ἐξ ἡμιμαθείας καὶ ὀκνηρίας ἢ ἐξ ἀμαρτιῶν αὐτῶν μὴ ἔχοντες νὰ προβάλωσιν ἄλλο τι παρὰ μόνον διπλωμὰ ἀνίκανον νὰ καλύψῃ τὴν ἀνεπάρκειάν των. Ἡ «Ἀνάπλασις», φίλη καὶ συνήγορος τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς Θεολογικῆς παιδείας, οὐδὲ διανοήσῃ ποτὲ νὰ ψεῖξῃ τοὺς κατόχους διπλωματος, ἀπλῶς δὲ μόνον ἔκρινεν αὐτὸ ἀνίκανον νὰ δικαιολογήσῃ ἐπισκοπικὰς βλέψεις, μὴ στηριζομένας εἰς διδασκτικὰ χαρίσματα, καὶ προτερήματα θεοῦ ζήλου, χρηστότητος καὶ ἀρετῆς, ἔργου καὶ κόποις διατρανωθέντα. Τὴν γνώμην δὲ αὐτὴν τῆς «Ἀναπλάσεως» συμμερίζεται ἅπανα ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία, καὶ οἷός ἐστιν Ἑλλάδι κληρὸς, ἐξαιρέσει ὀλίγων κενωδῶων συναισθανομένων ὅτι εἶνε ἄμοιροι ἀληθοῦς ἀξίας.

νῦν αἰῶνος πνοῆς. Ἀλλ' ὁ ἱεράρχης πρέπει πολλῷ μᾶλλον νὰ περικυβητῇ ὑπὸ τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, καὶ ἡ πανταχόθεν λάμπουσα καὶ ἀκτινοβολοῦσα τῶν ἡθῶν ἀγνότης αὐτοῦ, ὡς φεινὴ λαμπὰς ὑψομένη, νὰ φωτίζει καὶ νὰ καθαρτίζει τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀρετὴν. Ὁ λαὸς σέβεται καὶ ὑπολήπτεται οὐχὶ τὸν κληρικὸν ἐκείνον, ὅστις ἔχει τὴν ἀγέρωχον ἐκείνην καὶ μεγάλην φουῶσαν παιδείαν τὴν ἀκαδημαϊκὴν διπλωματικὴν γαρουμένην, ἀλλὰ τὸν ἠθικὸν καὶ ἐνάρετον, τὸν ταπεινὸν καὶ εὐσεβεῖ, τὸν πρῶτον καὶ ἐλεήμονα. Ἐὰν οἱ διπλωματοῦχοι κληρικοὶ ἐργάσθων, ἐκοπίωσαν, ἐδίδασκον, ἐφώτισαν καὶ παρῇνοι χρηστὰς ἐλπίδας δράσεως, εἶνε πάντως ἄξιοι τῆς ἐπισκοπῆς. Ἐν τούτων στήριζονται ἐπὶ τῷ διπλωματι, χωρὶς νὰ ἔχωσι δειξῇ καὶ ἔργα καὶ κόπους καὶ μόχθους ὑπὲρ τῆς Ἑκκλησίας, καὶ εἶνε ἰχθύος· ἀφανέστεροι, τότε εἶνε ἀνάξιοι τῆς θέσεως τῆς δε, ἢν παντοίως μέσας ἐπιδιώκουσιν. Πολλοὶ δέ, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν Γερμανομαθῶν κληρικῶν, εἶνε κενοὶ γνώσεων θεολογικῶν. Μόνον ὁ εὐσεβεὶς καὶ ζηλωτὴς καὶ ἠθικὸς διπλωματοῦχος δέον νὰ προτιμῶται, καὶ τοιοῦτοι δὲν ἔλλειπουν βεβαίως πάντῃ ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος. Ἐγνώρισαι δ' ὅμως διπλωματούχους κληρικούς, οἵτινες, ὑπὸ ἐποψὴν ἐπιστημονικῆς μορφώσεως, δὲν εἶνε ἀνώτεροι τοῦ τελειοτάτου δημοδιδασκάλου. Τοῦτο δὲν εἶνε ὑπερβολή· καὶ ὅμως ὁ κληρικὸς, ὅστις δὲν ἔχει τὸ χάρισμα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ διδάσκειν, ἥκιστα εἶνε ἱκανὸς διὰ τὴν ἐπισκοπὴν. Τὸ κυριώτατον καὶ σπουδαιότατον προσὸν τοῦ ἁγίου κληρικοῦ εἶνε τὸ διδασκτικόν, διότι διὰ τῆς διδασκαλίας φωτίζει καὶ στηρίζει εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν, ἐλέγχει τὰς πλάνας καὶ τὰς ἁμαρτίας, παρηγορεῖ καὶ παραμυθεῖ τοὺς τεθλιμμένους καὶ δυστυχεῖς, καὶ συνελόντι εἰπεῖν ἐμφυεῖ πνεῦμα ζωῆς ἠθικῆς εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἡ διδασκαλία τοῦ θεοῦ λόγου, ἀπλῆ καὶ ἀπερίττος, εἰσέρχεται εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας τοῦ Χριστιανοῦ, καὶ ὡς ὁρσος Ἀερμῶν, ἀροῖζει καὶ ἀρδεύει αὐτὴν καὶ ἐπιφέρει διὰ τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος τὴν ἠθικὴν ἀναγέννησιν καὶ ἀνάπλασιν. Οἱ πιστοὶ τρέχουσιν εἰς ὑποδοχὴν τοῦ ἱεράρχου, ἵνα ἐκ τοῦ στόματος τοῦ μεγαλόφωνου κήρυκα τοῦ Εὐαγγελίου ἀκούσωσι καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ ρέον ζῶν καὶ ἀλλόμενον ὕδωρ τῆς ζωῆς διδασκαλίας ἀκορέστως πίωσιν. Ἀλλ' ἐὰν ὁ κληρικὸς ζητῇ τὴν θέσιν τοῦ Ἐπισκόπου οὐχὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἠθικῆς ὠφελείας τῶν πιστῶν, ἀλλ' ἐπὶ πλουτισμῷ ἢ πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ μέλλοντος, ὡς τινες δυστυχῶς λέγουσι, τότε οὐαὶ καὶ μυριάς οὐαὶ, εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην. Ἡ ἐπισκοπὴ εἶνε στάδιον ἐργασίας ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς, ἐν ᾧ δέον ὅλαις δυνάμεσιν ν' ἀγωνισθῇ καὶ κοπιᾷ ὁ ἐπίσκοπος πρὸς ὠφέλειαν τῶν χριστιανῶν. Ὁ τῆς ἐπισκοπῆς ὀρεγόμενος, λέγει Ἰσιδώρος ὁ Πηλουσιώτης, βλέπω τοὺς πό-νευς καὶ σκοπεῖτω εἰ πρὸς τοῦτο ἀρκέσαι δυνήσεται. Ὁράτω τοὺς κινδύνους, καὶ μὴ ἐννοεῖται μόνον τὴν τιμὴν, θεάσθω τὸν θάνατον καὶ μὴ τὴν τρυφήν. Συναράτω τὰς ἐπιβουλὰς καὶ τὰς φροντίδας καὶ μὴ πρὸς τὴν ἄνεσιν νεύετω. Ἰστω ὅτι, εἴτις εἰς ἐκείνον ἄγεται τὸν θρόνον, χειροτονεῖται ἀθλή-των νομίμως καὶ οὐκ ἀκινδύνως τρωφῶων· διότι ὁ τῆς τι-

μῆς ταύτης ἐγκρατὴς γενόμενος καὶ τὴν ἀξίαν αὐτῆς παραγνωρίσας ἐνταῦθα μὲν εἰς μυρίας ὑποβλήθησεται κατήγο-ρας, ἐκεῖ δὲ ἀδίστατον ἔξει κριτήριον καὶ δώσει λόγον οὐ μόνον τῶν πεπραγμένων, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰρημένων αὐτῷ. Ναί. Οἱ ἐργαζόμενοι καὶ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ ἔργῳ προτιμῶνται ὑπὸ τῆς Ἑκκλησίας καὶ Πολιτείας. Ἡ «Ἀνά-πλασις», ὑψώσασα τὴν φωνὴν ὑπὲρ τῶν χρηστῶν καὶ ἱκα-νῶν κληρικῶν, πράττει ἔργον κοινωφελές καὶ θεάρεστον. Δὲν εἶνε κατὰ τῶν διπλωμάτων, ὡς συκοφαντεῖται, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀνορθώσεως τῆς Ἑκκλησίας διὰ κληρικῶν ζήλω-τῶν καὶ δράσεως. Ὁ ζήλος καὶ ὁ πρὸς τὰ καλὰ ἐνδοσια-σμός ψυχραίνεται πολλάκις παρὰ πολλοῖς, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ διαφορά τοῦ χρηστοῦ καὶ πονηροῦ, τοῦ ἱκανοῦ καὶ ἀνικά-νου, διότι τότε ἐφαρμόζει τοῦτο ὅπερ λέγει καὶ ὁ Ποιητὴς (Ἰλιαδ. Γ', 319).

Ἐν δὲ ἡ τιμῇ, ἡμῖν κακὸς ἦδ' καὶ ἐσθλός.

Κάθ' ἃν ὁμῶς δι' ἀεργὸς ἀνὴρ, ἵτε πολλὰ ἔργα.

Εὐχόμεθα ἐκ μέσης καρδίας, ὅπως σκέψῃς καὶ ἀποράσεις ὀρθοὶ καὶ ὑγιεῖς ἐπικρατήσωσιν ἐν τῇ πληρώσει ὡς τάχιστα τῶν Ἐπισκοπῶν, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Μητρὸς Ἑκκλησίας, ἥτις καταδιώκεται φανερώς τε καὶ ἀφανῶς, πρὸς μεγίστην βλάβην τοῦ ἡμετέρου Γένους.

Πολύκαρπος Ι. Συνοδιανός

ἱεροκέρυξ

ΠΑΥΛΟΥ ΖΑΝΕ

ΤΑ ΤΕΛΙΚΑ ΑΙΤΙΑ

Κατὰ μετάφρασιν Νικ. Ι. Γαλανοῦ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθ. 139)

Ἀλλὰ σημειώσατε, ὅτι ἡ ἀντίφασις αὕτη δὲν θὰ ὑπῆρχεν εἰ μὴ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν τελικῶν αἰτίων, καὶ ἔτι τῶν ποιητικῶν· δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀντίφασις, εἰ μὴ ἐὰν ὁ ὀφθαλ-μὸς ᾗνε ὀφθαλμὸς, τούτῳτε συσκευὴ προωρισμένη διὰ νὰ βλέπῃ· διότι, ἐὰν δὲν ᾗνε εἰμὴ συνδυασμὸς μηχανικὸς, εὐρισκόμενος κατὰ τύχην κατάλληλος δι' ὅρασιν, δὲν ὑπάρ-χει οὐδεμία ἀντίφασις ἐπὶ τῷ ὅτι αἱ συνθήκαι τῆς δράσεως δὲν πραγματοποιοῦνται. Φυσικῶς ὁμῶν, δὲν βλέπει τις διατὶ δὲν θὰ ὑπῆρχεν ὀφθαλμὸς εἰς τὸν ὅποιον ὁ ἀμφιβλη-στροειδὴς νὰ μὴ ἀντεστέλλῃ πρὸς τὸν κρυσταλλῶδη φακόν, πρὸς τὸν διαφανῆ κεράτιον, πρὸς τὸ ἀνοιγμα τῆς κόγχης, καὶ τέλος διατὶ ὀφθαλμὸς τελείως κατασκευασμένος δὲν θὰ ἦτο κεκλεισμένος εἰς κλειστήν τινα κόγχην. Διότι δὲν εἶνε πιθανόν τὸ ὅτι, αἷτια οὐδένα σκοπὸν προτιθέμενα, πραγματοποιοῦσιν ἀκριβῶς πᾶν ὅ,τι εἶνε σύμφωνον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἀντάταξαν πρὸς τοὺς θαυμάζοντας τὴν κατασκευὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ, τὸ ἀνωφελές τοῦ κρυσταλλώδους φακοῦ, ἀφοῦ οἱ τυφλοὶ, οἱ πάσχοντες ἐκ καταρράκτης, ὑπιστά-μενοι ἐγγείρειν, δύνανται νὰ διέλθωσιν ἄνευ αὐτοῦ. Ἐν πρώτοις, τὸ ὅτι ὁ κρυσταλλώδης φακὸς δὲν εἶνε τῆς ἀπο-

λύτου ανάγκης, τὸ ἐννοεῖ τις εὐκόλως ἐκ τοῦ ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τρία διαθλαστικά μέσα· τὸ υἰαλώδες ὑγρόν, τὸ ὑδατώδες, καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ κρυσταλλώδες. Ἐν τῷ ἐν τῶν τριῶν τούτων μέσων ἐξέλπει, τὰ ἄλλα δύναται ἀκριβῶς νὰ ἐξασκῶσι τὴν λειτουργίαν των καὶ νὰ καθιστῶσι τὴν ὁρᾶσιν δυνατήν· δὲν βλέπει τις καλῶς, ἀλλ' ἐπὶ τέλους βλέπει· τὸ ὅποιον εἶνε προτιμότερον παντελοῦς στερήσεως τῆς ὁράσεως. Ἐκτός τούτου λησμονοῦσιν, ὅτι κατὰ τὴν ἐγγείρισιν τοῦ καταρράκτου, ὁ κρυσταλλώδης φακὸς ἀποβάλλει ἀνωρελῆς, ἀντικαθιστάμενος δι' ἁμικύρτου φακοῦ, ὅστις δὲν εἶνε ἕλλο τι εἰμὴ διπλοῦς κρυσταλλώδης τεχνήτος. Συλλογίζομενός τις κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, θὰ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ παρομοίως, ὅτι αἱ κνήμιν εἶνε περιτταί, διότι δύναται τις νὰ βελτίῃ καλῶς διὰ δοκανικίων. Τῶντι, ὑπάρχουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς οἱ παθόντες ἐκ καταρράκτου βλέπουσιν ἄνευ διόπτρων· οἱ ὀφθαλμοὶ μάλιστα συμβουλευοῦσι νὰ ἐξασκῶσι τὸν ὀφθαλμὸν κατὰ τὸ δυνατόν διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς τοῦτο τὸ ἀποτέλεσμα· ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο συμβαίνει συνήθως ἐν περιπτώσει μυωπίας, τοῦτέστιν ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὰ θλαστικά μέσα τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶνε πεποικισμένα μὲ ὑπέρμετρον θλαστικὴν δύναμιν· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἑλλειψὶς τοῦ κρυσταλλώδους φακοῦ δύναται ἀπλῶς νὰ ἔχῃ ἀποτέλεσμα τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ ὀφθαλμοῦ εἰς τὴν κανονικὴν διάθλασιν· εἶδος τυχαίου ἐπανορθωτικοῦ τῆς μυωπίας. Ἐπὶ πλέον ὁ κρυσταλλώδης φακὸς δύναται ἀκόμη νὰ ἀντικατασταθῇ μέχρι τινὸς σημείου δι' ἄλλου τινὸς τρόπου. Πάντες γνωρίζουσιν ὅτι ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶνε συσταλή· ὅτι συστέλλεται ἢ διαστέλλεται κατὰ τὴν ἔντασιν τοῦ φωτός, ἢ δι' ἐνεργείας τῆς βελήσεως. Λοιπὸν ἡ συστολὴ τῆς κόρης ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐπουξήσιν τοῦ βαθμοῦ τῆς διαθλάσεως τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων· διότι ἐν σκοτεινῷ, θαλάμῳ δύναται τις νὰ ἀπορύγῃ τὴν τοποθέτησιν συγκεντρωτικοῦ φακοῦ ὀπισθεν τῆς ὀπῆς, ἥτις δέχεται τὴν δέσμην τοῦ φωτός, ἀρκεῖ μόνον αὕτη ἡ ὀπῆ νὰ ᾖ ὅσον τὸ δυνατόν μικρά. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ αἱ ἀκτίνες δύνανται νὰ συγκεντρῶνται, καὶ νὰ σχεδιάζωσι¹ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀντικειμένου ἐπὶ τινος παραπετάσματος προωρισμένου πρὸς τοῦτο, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ διέρχωνται διὰ μέσων θλαστικῶν. Ἐννοεῖ τις λοιπὸν ὅτι ὁ ὑπαστάς ἐγγείρισιν καταρράκτου δύναται νὰ λάβῃ τὴν ἐξιν

1. Σ. Μ. Κυρίως εἰπεῖν συσταλή εἶνε ἡ ῥις, ἐκ τῶν συστολῶν καὶ διαστολῶν τῆς ὀπῆς εὐρύνεται ἢ σμικρύνεται ἡ κόρη.

(2) Σ. Μ. Γνωστὸν ὅτι αἱ εἰκόνας δὲν σχηματίζονται διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἀκτίνων, ἀλλὰ αὕτη συμπίπτει ἐπὶ ἐνὸς σημείου, καὶ τὸ σημεῖον δὲν εἶνε εἰκὼν. Μετὰ τὴν συγκεντρώσιν συμβαίνει πάλιν ἀποκέντρωσις· αἱ ἀκτίνες, ἀκολουθοῦσαι τὴν φορὰν αὐτῶν, ἀποκέντρουται χλιαστὴ καὶ εἰς τινὰ ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς συγκεντρώσεως σχηματίζουσι τὸ εἶδωλον τοῦ ἀντικειμένου, ἀντεστραμμένον. Ὁ συγγραφεὺς ἐν τούτοις, βραχυλογικῶς ἐκθέτων τὰ πράγματα, λέγει ὅτι διὰ τῆς συγκεντρώσεως σχηματίζονται αἱ εἰκόνας, διότι ἄνευ αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ἐπικολουθῇ ἡ χλιαστὴ ἀποκέντρωσις. Ἐνεκα τῆς ὁποίας παράγεται ἡ εἰκὼν.

νὰ εἶδῃ εἰς τὴν κόρην βαθμὸν τινὰ συστολῆς μεγαλύτερον παρὰ ἐν κανονικῇ καταστάσει, καὶ κατορθῶναι οὕτω μέχρι τινὸς σημείου, εἰς τινὰς περιστάσεις, νὰ διέρχεται ἄνευ κρυσταλλώδους φακοῦ καὶ ἄνευ μάλιστα διοπτρῶν. Ἀλλ' ἐκ τούτου οὐδὲν κέρδος προέκυψε, διότι αὕτη ἡ συσταλτικότης τῆς κόρης εἶνε αὕτη αὕτη μία τῶν μᾶλλον ἀξιοσημειώτων ιδιοτήτων, ἥτις ἔρχεται νὰ προστεθῇ εἰς πάσας ἐκείνας, τὰς ὁποίας ἰθαυμάσαμεν ἥδη ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Ὁ κρυσταλλώδης φακὸς μᾶς χορηγεῖ ἀκόμη ἐν ἐκ τῶν παραδειγμάτων τῶν μᾶλλον ἐνδιαφερόντων καὶ τῶν μᾶλλον ἐπιστηθῶν τοῦ νόμου τῆς σκοπιμότητος. Ἐἶνε ἡ σχέση, ἥτις ὑπάρχει μεταξύ τοῦ βαθμοῦ τῆς κυρτότητος του, καὶ τῆς πυκνότητος τῶν μέσων, ἐντὸς τῶν ὁποίων τὸ ζῶον ἐκλήθη νὰ ζῇσιν.³ α' Ὁ φακὸς οὗτος, λέγει ὁ Μύλλερ, ὀφείλει προφανῶς νὰ ᾖν τόσῳ μᾶλλον πυκνὸς καὶ κυρτός, ὅσῳ ὀλιγωτέρα διαφορά πυκνότητος ὑπάρχει μεταξύ τοῦ ὑδατῶδους ὑγροῦ, καὶ τοῦ μέσου ἐν τῷ ὁποίῳ τὸ ζῶον ζῇ. Ὁ νόμος οὗτος δὲν εἶνε προφανής, εἰμὴ ἐὰν παραδεχθῇ τις ὅτι ὁ κρυσταλλώδης ἔχει σκοπὸν τινα· διότι, ἂν δὲν ἔχῃ σκοπὸν, οὐδεμία φυσικὴ ἀνάγκη ὑπάρχει, ὥστε ἡ κυρτότης του νὰ ᾖν ἀντιστρόφως ἀνάλογος τῆς διαφορᾶς τῆς πυκνότητος τοῦ ὑδατῶδους ὑγροῦ, καὶ τοῦ μέσου ἐν τῷ τῷ ζῶον ζῇ. Διότι ζῶον τι ζῇ ἐν τῷ ἀέρι ἢ ζῇ ἐν τῷ ὕδατι, δὲν ἐξάγεται ποσὶς ἐκ τούτου φυσικῶς, ὅτι ὁ κρυσταλλώδης ὀφείλει νὰ ᾖν πυκνότερος καὶ κυρτότερος· διότι δὲν πιστεύω, ὅτι δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ ὑγρά μέσα, ἐνεργοῦντα μηχανικῶς ἐπὶ τοῦ κρυσταλλώδους, προσδιορίζουσιν ἀκριβῶς διὰ τῆς πίσεως των τὸν βαθμὸν τῆς κυρτότητος, ὅστις, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, εἶνε ἀναγκαῖος διὰ τὴν ὁρᾶσιν. Ἐν τούτῳ λοιπὸν ὑπάρχει μόνον μαρτυρία προορατικότητος καὶ ὄχι ἐξαγκασμοῦ. Ὁ σημεῖωδης ὑπὸ τοῦ Μύλλερ νόμος ἐπαληθεύει εἰς τοῦτο τὸ γεγονός· α' Βίς τοῦς ἰχθύος, ἐνθα ἡ διαφορά τῆς πυκνότητος μεταξύ τοῦ ὑδατῶδους ὑγροῦ καὶ τοῦ ὕδατος, ἐν τῷ ὁποίῳ νήχονται, εἶνε πολὺ ἀσθενής, ὁ κρυσταλλώδης εἶνε σφαιρικός, καὶ ὁ κεράτιος πεπλατυσμένος· εἰς τὰ ζῶα, ἅτινα ζῶσιν ἐν τῷ ἀέρι, ὁ κεράτιος εἶνε κυρτότερος, καὶ ὁ κρυσταλλώδης πλέον τεταπεινωμένος.⁴

Ἐνῷ χρησιμεύει ὡς φακὸς συγκεντρωτικός, ἔχει ἐπίσης μίαν ἄλλην ἐνεργεῖαν νεωστὶ ἀνακαλυφθεῖσαν, καὶ ἥτις κἀμει νὰ ἐπιφανῇται πάλιν ἡ θαυμασία τέχνη τῆς φύσεως· α' Ἐὰν τις ἡρκεῖτο νὰ θεωρῇ τὸν ὀφθαλμὸν ὡς σκοτεινὸν τινα θάλαμον, τοῦ ἐποίου ὅλα τὰ μέρη θὰ ᾖσαν ἀμετάβλητα ἢ ἀμεταβλήτως κείμενα εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν ἐκ τινος ἐξωτερικοῦ ἀντικειμένου, εἶνε φανερόν ὅτι θὰ ὑπῆρχε μία μόνη ὁρισμένη ἀπόστασις, εἰς τὴν ἵποιν ἀντικείμενόν τι θὰ ᾖτο ὁρατόν.⁵ Ἀλλὰ πάντες γνωρίζομεν ἐκ πείρας, ὅτι ἡ

3. Σ. Μ. Τοῦ ἀέρος δηλ. ἡ τοῦ ὕδατος.

4. Σ. Μ. Ὑποθεθέντος ὅτι διὰ τινος συγκεντρωτικοῦ φακοῦ σχηματίζεται τὸ εἶδωλον τοῦ ἀντικειμένου εἰς τινὰ ἀπόστασιν ὀπισθεν, πᾶσα προσέγγισις ἢ ἀπομάκρυνσις τοῦ ἀντικειμένου ἀπὸ τοῦ φακοῦ σχηματίζει τὸ εἶδωλον ἑπὶ πλεονέστερον ἢ ἐλάττωτον τὴν πρώτην φορὰν. Ὡστε καὶ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἡ προσέγγισις ἢ

ὁρᾶσι εἶνε μακρὴν τοῦ νὰ ἔχῃ τοιαύτην ἀτέλειαν· ὁ ὀφθαλμὸς φέρεται ἐπὶ ἀντικειμένου τοποθετημένου εἰς ἀπόστασιν δεκαπέντε ἑκατοστομέτρων, π. χ. ἐπὶ νήματος μεταλλικοῦ στιλπνοτάτου, βλέπει πλήρη τὰ ὄριά του τόσο καλῶς, ὅσον καὶ εἰς ἀπόστασιν τριάκοντα ἑκατοστομέτρων. Ἀς θέσωμεν τὸ αὐτὸ νήμα εἰς ἀπόστασιν τεσσαράκοντα, πενήκοντα ἑκατοστομέτρων, καὶ πολὺ μακρότερον ἀκόμη· ἡ καθαρότης ἐξακολουθεῖ νὰ ᾖν τελεία διὰ τὰς καλὰς ὁράσεις. Ὁ ὀφθαλμὸς ἔχει λοιπὸν δύναμιν προσαρμογῆς, καὶ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἄλλως τε ἔχει συνείδησιν τούτου. Ἀς τοποθετήσωμεν δύο φωτεινὰ σημεῖα εἰς ἀποστάσεις· λίαν διαφόρους ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ· αἰσθανόμεθα τὴν προσπάθειαν, τὴν ἵποιν καταβάλλει διὰ νὰ βλέπῃ διαδοχικῶς τὸ πλησιέστερον κείμενον καὶ τὸ ἀπώτερον.

Ἡ προσαρμοστικὴ αὕτη δύναμις τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐνυπόκειται πολλὴν τοὺς φυσικολόγους καὶ τοὺς φυσιοδίφας· καὶ προσβάλλον ἐξηγήσεις διαφόρους. Φιλίνεται σημεῖον ἀποδείξεως, ὅτι ἡ ἰδιότης αὕτη ἐνυπόκειται εἰς τὸν κρυσταλλώδη. Πειράματα λίαν ἀκριβῆ κατέδειξαν, ὅτι ὁ κρυσταλλώδης εἶνε εὐεπίφορος εἰς τὸ νὰ ποικίλλῃ τὴν κυρτότητα τῶν ἐπιφανειῶν, αἵτινες τὸν ὀρίζουσιν. Ἡ θέλησις ἐνεργοῦσα ἐπ' αὐτοῦ διὰ μέσων, ἅτινα δὲν εἶνε ἀκόμη γνωστά, δύναται νὰ τὸν κάμῃ νὰ ἐξογκῶνται, καὶ νὰ μεταβάλλῃ κατ' ἀκολουθίαν τοὺς βαθμοὺς τῆς κυρτότητος, αἵτινες προσδιορίζουσιν τὴν διάθλασιν τῆς φωτεινῆς ἀκτίνος· αἱ μεταβολαὶ αὗται τῆς κυρτότητος κατεμετρήθησαν εἰς ἐν ἑκατοστὸν τοῦ χιλιοστομέτρου περίπου, καὶ εἶνε ἀκριβῶς ἀνάλογοι πρὸς ἐκείνας, τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ θεωρία, ἵνα αἱ εἰκόνας ἐκ διαφόρου ἀποστάσεως δύναται νὰ ἔρχωνται νὰ σχεδιασθῶνται ἐπὶ τοῦ ἁμιβληστροειδοῦς. Τὰ ὥρια ταῦτα ἐξηγούμενα ἐπεβεβαιώθησαν ἀκόμη ἐκ τοῦ παραδείγματος τῶν παθόντων καταρράκτην, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ὀπτική ἀντίληψις ἐκ ποικίλης ἀποστάσεως εἶνε λίαν ἀτελής.

Δὲν θὰ ἐπιμείνω ἐπὶ μίᾳ ἄλλῃ ἀξιοσημειώτου ἰδιότητις τοῦ ὀφθαλμοῦ, μὴ ἐξηγηθείσης εἰσέτι καλῶς, ἀλλ' ἀναμφιδόλου· εἶνε ἡ ὁμομαζομένη ἀχρωματισμὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἡ ἰδιότης αὕτη συίσταται εἰς τὸ διορθοῦν τὸ ἐλάττωμα τῶν φακῶν, τὸ ὁποῖον καλοῦσιν ἐν τῇ ὀπτικῇ, διασκεδάσμος τῶν ἀκτίνων ἐν τῇ διαθλάσει. Ὅταν δύο χρώματα λίαν ζωηρὰ εὐρίσκωνται τὸ εἰς εἰς τὰ πλάγια τοῦ ἄλλου, σχηματίζεται μεταξύ αὐτῶν γραμμὴ μᾶλλον ἢ ἥττον πλαεῖς, κεχρωματισμένη με χρώματα τῆς ῥιζος· τοῦτο δὲ τοῦλάχιστον συμβαίνει εἰς τὰς εἰκόνας, τὰς ὁποίας παρατηρεῖ τις διὰ μέσου τῶν φακῶν τούτων. Ὁ Νεύτων ἐπίστευεν ἀδύνατον τὴν θεραπείαν τοῦ ἐλαττώματος τούτου τῶν ἡμετέρων ὀπτικῶν ὀργάνων. Ἐπιτυχὸν ἐν τούτοις τοῦτο ἐν τινὶ μέτρῳ οἱ φακοί, οἱ ἀπηλλαγμένοι τοῦ ἐλαττώματος τούτου, εἶνε οἱ καλούμενοι ἀχρωματικοί. Ἀλλ' ἡ ἀνθρωπίνη τέχνη εἶνε ἀνίκανος νὰ ἐπιτύχῃ τέλειον ἀχρωματι-

ἀπομάκρυνσις τῶν ἀντικειμένων ἀπὸ τοῦ κρυσταλλώδους θὰ ἔσχῃ· μάλιστα τὰ εἶδωλα ὀπισθεν ἢ ἐμπροσθεν τοῦ ἁμιβληστροειδοῦς καὶ ἡ ὁρᾶσι δὲ θὰ ᾖτο εὐκρινής.

σμόν. Ὁ ἀνθρώπινος ὁμῶς ὀφθαλμὸς εἶνε ἀχρωματικός. Τὸ ἀποδεικνύει τὸ δ.ε., παρατηροῦντες ἀντικείμενον λευκὸν ἐπὶ ἐδάφους μέλανος, δὲν βλέπομεν κυρμὴν διέμεσον γυνμῆν. ἴσως ὁ ἀχρωματισμὸς οὗτος δὲν εἶνε καθ' ἑαυτὸν τέλειος· ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶνε λίαν ἀρκετὸς διὰ τὴν πρακτικὴν χρῆσιν. Ἀς προσθέσωμεν ἐκτός τούτου, ὅτι ἡ συνθήκη αὕτη δὲν ἔχει ἀκριβῶς τὴν αὐτὴν ἀξίαν, τὴν ὁποίαν αἱ προηγηθεῖσαι διότι, μεθ' ὅλα τὰ λεχθέντα, ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς δὲν ᾖτο ἀχρωματικός, ἀποτέλεσμα τούτου θὰ ᾖτο μόνον ὅτι θὰ ἔβλεπε τὰ ἀντικείμενα ἄλλως παρ' ὅτι τὰ βλέπει· οὐχ ἥττον δύναται τις νὰ δισχυρισθῇ, ὅτι ἡ ἰδιότης αὕτη δὲν καθιστᾷ εὐκολώτερον τὸν προσδιορισμὸν τῶν ὁρίων τῶν ἀντικειμένων. (Ἀκολουθεῖ.)

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Α' ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΘΡΗΝΩΜΕΝ

Θέλεις νὰ σοὶ εἰπῶ καὶ ἄλλην αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν φεβούμεθα τὸν θάνατον; Δὲν ζῶμεν μὲ ἀκριβοῦς τήρησιν τῶν καθηκόντων μας, δὲν ἔχομεν συνείδησιν ἀγαθῆν· ἐπειδὴ, ἐάν ὑπῆρχε τοῦτο, τίποτε δὲν θὰ ἐφύδαζεν ἡμῖς, οὔτε θάνατος, οὔτε πένυα, οὔτε ζημία χρηματικὴ, οὔτε κανὲν ἄλλο ἀπὸ τὰ τριακτα. Διότι ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ζῇ μὲ ἀρετὴν, κανὲν ἀπὸ αὐτὰ δὲν δύναται νὰ τὸν παραβλάψῃ, οὐδὲ νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ἐσωτερικὴν ἡδονὴν του· διότι ἐκεῖνον, ὅστις τρέφεται μὲ καλὰς ἐλπίδας, τίποτε δὲν θὰ διυνηθῇ νὰ τὸν ρίψῃ εἰς ἀθυρίαν.

Ἐπειδὴ τι δύναται τις νὰ κάμῃ τοιοῦτο, διὰ τοῦ ὁποίου τὸν γενναῖον ἄνδρα θὰ ἐμβάλῃ εἰς λύπην;

Χρήματα θὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ;
Ἀλλ' ἔχει τὸν οὐράνιον πλοῦτον.
Ἀλλὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα του θὰ τὸν ἐκδιώξῃ;
Ἀλλ' εἰς τὴν ἀνω πόλιν θὰ τὸν στείλῃ.
Ἀλλὰ μὲ δεσμὰ θὰ τὸν περιβάλλῃ;
Ἀλλ' ἔχει τὴν συνείδησιν ἐλευθέραν, καὶ τὴν ἐξωτερικὴν ἡλυσιν δὲν αἰσθάνεται.

Ἀλλὰ θὰ φονεύσῃ τὸ σῶμά του;
Ἀλλὰ θὰ ἀναστῇ πάλιν· καὶ καθὼς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀγωνίζεται πρὸς σκιάν καὶ τὸν αἶρα δέρει, κανένα δὲν θὰ διυνηθῇ νὰ κτυπήσῃ, τοιοῦτοτρόπως, ὅστις πολεμεῖ κατὰ τοῦ δικαίου, πρὸς σκιάν μόνον μάχεται, καὶ τὴν ἰδικίαν του δύναμιν καταλύει, εἰς ἐκεῖνον δὲ καμμίαν πληγὴν δὲν θὰ διυνηθῇ νὰ καταφέρῃ.

Κάμει με λοιπὸν νὰ ἔχω θάρρος, ὅτι θὰ ἀπολαύσω τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, καὶ ἐὰν θέλῃς, σήμερον κατὰσφαξόν με, καὶ χάριν θὰ σοὶ γνωρίζω διὰ τὴν σφαγὴν, διότι ταχέως μὲ στείλλεις εἰς ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ. Διότι τοῦτο εἶνε, τὸ ὁποῖον πρὸ πάντων καὶ ἡμεῖς θρηνοῦμεν, λέγει, ὅτι δηλ. ἐπειδὴ ἐμποδιζόμεθα ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν, δὲν θὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἐκεῖ βασιλείαν. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ θρηνῇς τὸν θάνατον, θρύνει τὰς ἁμαρτίας σου, διὰ νὰ τὰς καταλύσῃς. Διότι ἡ λύπη διὰ τοῦτο ἔχει γένει, ὅχι διὰ νὰ λυπώμεθα διὰ χρηματικὴν ζημίαν, ἢ διὰ θάνατον, ἢ διὰ κανὲν ἄλλο ἐκ τῶν τοιούτων.

ἀλλὰ διὰ νὰ μεταχειριζώμεθα αὐτὴν ἐν ἐντάσει πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐξαλείψωμεν τὰ ἁμαρτήματά μας.

Β'. ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΕΚ ΤΟΥ ΙΩΝΑ, ΕΚ ΤΟΥ ΚΗΤΟΥΣ, ΕΚ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Ἄφου διηλθὼν εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλοῖον ἐκεῖνος, διήγειρεν ἀμέσως εἰς κυριατισμὸν τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ μάθῃς, ὅτι ὅπου ὑπάρχει ἁμαρτία, ἐκεῖ κακοκαιρία, ὅπου παρακοή, ἐκεῖ θαλασσοταραχή· καὶ ἐσαλεύετο μὲν ἡ πόλις διὰ τὰ ἁμαρτήματα τῶν Νινευιτῶν, ἐσαλεύετο δὲ τὸ πλοῖον διὰ τὴν παρακοὴν τοῦ προφήτου.

Ἐκεῖνοι μὲν λοιπὸν τὸν Ἰωνᾶν εἰς τὸ πέλαιος ἔρριψαν, καὶ ἐστάθη τὸ πλοῖον· ἡμεῖς δὲ τὴν ἁμαρτίαν ἅς καταποντίζομεν, καὶ θὰ ὀρθώθῃ ἐξάπαντος ἡ πόλις· ὥστε ἀπὸ τὴν φηγὴν διόλου δὲν ὠφελοῦμεθα· διότι οὐδὲ ἐκεῖνον ὠφέλησεν ἡ φηγὴ· ἀπ' ἐναντίας μάλιστα καὶ τὸν ἔβλαψεν. Ἀπέφυγε τὴν ξηρὰν, καὶ δὲν ἀπέφυγε τὴν ὄργην τοῦ Θεοῦ· ἀπέφυγε τὴν ξηρὰν, καὶ τὴν κακοκαιρίαν ἔφερε μὲσα εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ὅχι μόνον αὐτὸς κανὲν ἀγαθὸν ἐκ τῆς φηγῆς δὲν ἐκέρχισεν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνους, οἱ ὅποιοι ἐδέχθησαν αὐτόν, τοὺς ἐνέβαλεν εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον· καὶ ὅτε μὲν ἐπὶ τοῦ πλοίου καθήμενος ἔπλεε, καὶ ναῦται καὶ κυβερνήται ἦσαν παρόντες, ἀλόκληρον τὸ πλοῖον διὰ τὰ ἔσχατα ἐκινδύνευσεν· ἄφου δὲ ἐρρίφθῃ εἰς τὸ πέλαιος, καὶ τὴν ἁμαρτίαν διὰ τῆς τιμωρίας ἀπέβαλεν, ἐφέρθῃ εἰς τὸ κατὰ κλισίον πλοῖον, τὴν κοιλίαν διὰ τοῦ κύτους, καὶ ἐκεῖ ἀπύλαυσε πολλὴν ἡσυχίαν, διὰ νὰ μάθῃς, ὅτι καθὼς ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος ζῇ μὲ ἁμαρτίαν, οὐδὲ πλοῖον τὸν ὠφελεῖ, τοιούτο-τόπως ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος ἀπέβαλε τὴν ἁμαρτίαν, οὐδὲ ἡ θάλασσα τὸν καταστρέφει, οὐδὲ τὰ θηρία τὸν σπαράττουσιν. Ἐλαβὼν λοιπὸν αὐτὸν τὰ κύματα καὶ δὲν τὸν ἐπνίξαν· τὸν ἔλαβε τὸ κύτος· καὶ δὲν τὸν ἐφόνευ-σεν· ἀλλὰ καὶ τὸ ζῶον καὶ τὸ θαλάσσιον στοιχεῖον ἀπέδωκαν ὡς τὴν παρακαταθήκην εἰς τὸν Θεόν, καὶ μὲ δαα ἐμάνθανε φιλόανθρωπος καὶ ἡμερος νὰ εἶνε ὁ προφήτης, καὶ μίτε ἀπὸ ναύτας ἀνοήτους, μίτε ἀπὸ κύματα ἄγρια, μίτε ἀπὸ θηρία σκληρότε-ρος νὰ ᾔνε. Διότι οἱ ναῦται ὅχι εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ μετὰ πολλὴν ἀνάγκην παρέδωκαν αὐτὸν εἰς τὰ κύματα, καὶ ἡ θάλασσα δὲ καὶ τὸ θηρίον μὲ πολ-λὴν ἀγάπην τὸν ἐφύλαξαν, διότι ὁ Θεὸς φρονόμει δαα ταῦτα. Ἐπανῆλθε λοιπὸν, ἐκήρυξεν, ἠπειλή-σεν, ἐπεισεν, ἔσωσεν, ἐφόβισε, διώρυθωσεν, ἐστήριξε δι' ἐνός καὶ μόνου κηρύγματος. Διότι δὲν ἐχρειάσθη πολλὰς ἡμέρας, οὐδὲ συχνὰς σιγῆς, ἀλλὰ τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα λόγια ἄφου εἶπεν, ὅλους εἰς μετάνοιαν ἔφερε. Διὰ τοῦτο δὲν ὠδήγησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἀμέ-σως ἀπὸ τὸ πλοῖον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ τὸν παρέ-δωκαν οἱ ναῦται εἰς τὴν θάλασσαν, ἡ θάλασσα εἰς τὸ κύτος, τὸ κύτος εἰς τὸν Θεόν, ὁ Θεὸς εἰς τοὺς Νινευίτας, καὶ μετὰ μικρὰν περίοδον ἐπανεφέρει τὸν δραπετὴν εἰς τὴν προτέραν του θέσιν, διὰ νὰ διδάξῃ ὅλους, ὅτι ἀδύνατον εἶνε νὰ διαφύγῃ τις τοῦ Θεοῦ τὰς χεῖρας, ὅτι, ὅπου καὶ ἂν φθάσῃ τις σύρων μαζί του τὴν ἁμαρτίαν, ἀναρίθμητα θὰ ὑπο-στῇ κακά, καὶ ἂν κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους δὲν εὐρίσκειται πλησίον του, αὐτὴ ἡ φύσις δι' ὧν τῶν

μέσων θὰ ἀνταταθῇ κατ' αὐτοῦ μετὰ σφοδρότητος πολλῆς.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ «ΑΝΑΠΑΛΑΣΙΣ»

Τὸ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην ἀρτισύστατον βιβλιοπω-λεῖον ἐν ὁδῷ Ἀδριανοῦ, ἀριθ. 66, (ἵδρθη ὅπως ἐξυπηρετήσῃ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ) τὴν διάδοσιν συγγραμ-μάτων, διὰ τῶν ὁποίων ἐνισχύεται τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα καὶ ἐποικοδομεῖται ἡ χριστιανικὴ συνείδησις. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου εὐνᾶται νὰ προμηθεύῃ εἰς τοὺς ζητοῦντας καὶ βιβλία πάσης ἄλλης ὕλης· μόνον ἐὰν ἀναλαμβάνει τὴν ἀποστολὴν βιβλίων ἀντικειμένων εἰς τὸ δόγμα ἢ τὴν ἡθικὴν τοῦ Χρι-στιανισμοῦ.

Κατάλογον τῶν ἐν τῷ βιβλιοπωλεῖῳ τούτῳ πωλουμένων βιβλίων θέλομεν δημοσιεύσει εἰς ἐπόμενον φύλλον· ἀπὸ τοῦδε ἀγγέλλομεν μόνον, ὅτι ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσι πάντα τὰ ἔργα τὰ ἐκδοσθέντα ἐπ' ὀνόματι τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀνα-παλάσεως», καθὼς καὶ τὰ τῶν ἐργατῶν αὐτοῦ.

Πᾶσα περὶ πωλῆς ἐκτελεῖται τοῖς μετρητοῖς· ὁ ἀπευθύνων ταιαύτην ἔσεν νὰ ἐπιγράψῃ· **Βιβλιοπωλεῖον «Ἀνα-παλάσεως», ἐν ὁδῷ Ἀδριανοῦ, 66, Ἀθήνας.**

ΑΓΓΕΛΙΑ

Ἀδελφοὶ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ

Ἐξ ἀπαλῶν δυνάμεων ἀιχολοῦμενος εἰς τὰ πάτρια καὶ ἰδίως εἰς τ' ἀφορῶντα τὴν ἀγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν, συνέλεξα ὡς μέλιστα ἐκ διακοτίων καὶ ἐπέκεινα βιβλίων, ὅλους ὅσους ἡδυνήθη βίους ἀγίων καὶ ἐκ φειρογράφων ἀνεκδότων συνα-ξιστῶν καὶ πανηγυρικῶν λόγων, καὶ συνέταξα κατ' ἀλφα-βητικὴν τάξιν «Τὸ Λεξικὸν τῶν ἀγίων πάντων», σύντομον καὶ περιεκτικόν· χωρὶς ν' ἀφήσω κανὲν τῶν θαυμάτων, ἀπέ-φυγον τὴν περιττολογίαν, κατέστησα δὲ διδακτικὸν διὰ τε τὴν οἰκογένειαν καὶ τὸ σχολεῖον, ὅπως, καθὼς ἀναγιγνώσκῃς ὁ βίος τοῦ Ἀριστείδους καὶ Πλάτωνος, οὕτω καὶ τοῦ Βασί-λειου, τοῦ Γρηγορίου καὶ τοῦ Χρυσοστόμου, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν ἐκκλησίαν ἀνάγνωσμα εἰς τὸ κοινωνικόν· διὰ τὴν ἐσότην ἐνός ἐκάστου ἀγίου, διότι πολλοὶ Χριστιανοὶ ἀγνοοῦσι τὸν ἅγιον τοῦ ὀνόματος τῶν.

Ἡ τύπωσις ἀρχεῖται ἅμα τῇ ἐγγραφῇ χιλίων συνδρομητῶν. Ἐκδοθήσεται κατὰ τεύχη κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν.

Τιμᾶται δὲ ἕκαστον τεύχος διὰ μὲν τὸ ἐσωτερικὸν μίς δραχμῆς, διὰ δὲ τὸ ἐξωτερικὸν εἰς φρ. χρυσοῦ.

Ἐν Ἀθήναις 26 Φεβρουαρίου 1900.

Βασίλειος Δ. Ζῶτος ὁ Μολοσσός.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ 10 Σεπτεμβρίου

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. Γ'. 13—7

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. ΣΤ'. 11—18

ΟΙ ΔΙΔΑΞΟΝΤΕΣ

Εἰς τὰς λαϊκὰς σχολὰς τῆς «Ἀναπαλάσεως»

Ἐν τῇ Α' ἐν Ἀθῆναις παρὰ τὴν Ἱ. Σύνοδον
Κυριακὴ 10 76^{ου} Μην. 1. Γαλανός 7 1)2-81)2 μ.μ.

Ἐν Πειραιεῖ

ἐν τῷ Ζανναίῳ Ὁρθανότροφείῳ
Κυριακὴ 10 76^{ου} Γ. Μακρῆς ὥρ. 5—6 μ.μ.